

taria més de convergència quasi-casual, que no de relació genètica.

Desdentat [c. 1500, *Somni* JJoan; DTo. 1647] o *esdentegat* [en remissions i, en eds. posteriors, d'aquesta obra; 1695, Lacav.; 1803, Belv.; escr. Renaix.] o *desdentegat* [1803, Belv., Lab.; escr. Renaix.]; *esdentegat*, forma preferida especialment quan es tracta de l'home (particularment el vell, menys *desdentegat*, però també no il·legítim); *desdentar* [1695, Lacav.].

Endentar. Interdental. Postdental.

CPT.: *Trident* [1803, Belv.], pres del ll. *tridens*, -tis, 'eina, fitora, de tres dents' de l'adjectiu *tridens* 'de tres dents', substantivat normalment masculí; també es digué popularment *TRIDENTIA (potser partint d'una substantivació neutra, que era *tridentia* en plural), d'on un ross. ant. *tradensa* 'espècie de forca de tres pollegons': «dues forques de fust, una *tradensa* de fust», doc. de 1385, *InuLC*.

Dentafalç 'siboc', cpt. de *dentar* i *falç*, eina que cal fer tornar a dentar perquè talli bé, servint-se de l'instrumental gravat en *AlcM* (s. v. *dentar*, cf. la cobla mallorquina allí citada); l'explicació semàntica pot estar en una veu o remor que faci l'ocell, i que recordi la del dentador de falçs. *Dentcurta. Dentgelat. Dentiforme. Dentifrici* o *dentifric* (ben formats tots dos: ben mirat em semblen indiferents). *Dentiger. Dentirostre. Dentoalveolar; dentolabial* (*AlcM*; però el que s'ha usat sempre és *labiodental*, que no es veu raó per innovar). D'un abreuïment de *dent ullal* resulta *ullal* 'dent canina', derivat primitivament adj. (que sembla explicable perquè les canines cauen dessota els ulls, a diferència de les incisives i les molars situades al peu del nas, respectivament al peu dels polsos o orelles).

Soldat com *dentullal* sembla haver-se dissimilat en *+dentual*, que és com ho diuen en el Capcir (*ün dantuál*, Formiguera, 1960); és versemblant que d'altres evolucions fonètiques d'una forma dissimilada resultin les formes que *AlcM* registra amb la vaga definició de «dent grossa»: *dentol* a Alacant, *dental* a Menorca, *dentola* val. (cap a Pego, Benidorm; tant *dentol* com *dentola* a Sanet i Alacant); notem que si -ol, -ola, fos ací el conegut sufix diminutiu, això no lligaria amb el valor augmentatiu de 'dent grossa', ni amb la norma històrica del sufix -IOLU (de no aparèixer més que darrere combinacions palatals), ni el gènere masculí de *dentol*, *dental*, no lliga amb el femení de *dent* (per això s'innovaria *dentol* en *dentola* en una part dels llocs), ço que realment fa pensar que això de «dent grossa» sigui o bé una definició imperfecta o bé un matis desenrotllat secundàriament des del de la dent més forta i grossa, que és l'ullal.

Els ullals són dents que, quasi pertot, reben nom per contrast amb les incisives i les molars, més nombroses; per això en comarques pirinenques reben el nom de *dents quixaleres* (Vall Ferrera, V. de Cardós i altres palleuses, 1932-4); com si diguéssin 'entre-dents-i-queixals'.

CPTS. del nom grec de la dent *ὀδούς*, -όντος (germà del ll. *DENS*, veg. supra): *Odontologia; odontòleg; odontològic. Odontoide. Odontitis. Odontàlgia*. (amb

ἄλγος 'dolor'). *Anisodont. Catodont.*

¹ Natural doncs que també ho sigui a l'Alguer, puix que en això coincideixen el català i el sard (AORBB VII, 98) contra l'italià. — ² En la locució *qui aviat denta, aviat parenta*, de les dues interpretacions entre les quals vacilla *AlcM*, la d'OMIRÓ és certament a tort, i el sentit és l'altre pel qual ja sembla decantar-se *AlcM*; però per una raó molt més forta: és *perentar, desperentar*, derivat del ll. PERIRE 'sucumbir', i no pas derivat de *parent*. — ³ II, 27c. L'ed. de 1878 ho canvia en «fent goig entre les joies». De Verdager ho imitaren Bertran i Bros (*DBal.*) i els citats per *AlcM*.

LLISTA CORRELATIVA DE DERIVATS I COMPOSTOS: *dentada, dentar, dentadura, dentat* m., *dentatge, dentam, dentament, dentició, dentat* adj., *dentada, dentador, dental* adj., *dental* m., *dentari, dentegada, dentejar, dentejat, dentell, dentello, dentellada, dentellat, dentellejar, dentelló, dentellol, dentellut, dentera, denteta, fer denteta, denticle, denticulat, dentina, dentilló, dentiró, dentissó, dentista, dentona, dentut, dentol, desdentat, esdentegat, desdentegat, desdentar, endentar, interdental, postdental, trident, tradensa, dentafalç, dentcurta, dentgelat, dentiforme, dentifrici, dentifric, dentiger, denti-rostre, dentoalveolar, dentolabial, labiodental, dent ullal, dental, dentol, dental, dentola, dents quixaleres, odontologia, odontòleg, odontològic, odontoide, odontitis, odontàlgia, anisodont, catodont.*

Dental, dentell, denteta, etc., V. *dent* *Déntol*, V. *dent* *Dentró*, V. *tro, entró* (DINS, ENTRE) *Denudació, denudar*, V. *nu* *Denúncia, denunciació, denunciar*, V. *nunci* *Denyar*, V. *digne* *Deontologia, deontològic, V. deure*

Depaltada, en *cedra depaltada*, cerd. 1288: probablement a separar en *cedra de paltada* 'cedra de buina cremada', car en els Pirineus els muntyencs sovint encenen un foc somort amb aquest combustible barat accessible pertot en terres pastorals: *palterada, patanada, patarata*, gascó *pauta, pàdia*, signifiquen 'buina', en molts paratges de la zona Andorra-Pallars-Aran-Bearn, etc., veg. DCEC III, 688a41-52.

Depanta (*AlcM*) és dubtós que hi hagi tal mot, car com ha dit el mateix Moll es podria tractar de la combinació de *pantà* (PANTA), només que llavors no es comprèn per què ho ha deixat en la grafia errònia; ¿seria potser grafia mallorquina per *depènta*, participi de *depènyer* 'pintar'?

Deparar, V. *parar* *Depart, departament, departar, departida, departiment, partir, V. partir* *Depauperar*, V. *pobre* *Dependència, dependre*, V. *penjar* (*AlcM* exagera molt l'extensió de la variant incorrecta *dependir*: no sols *dependre* no és forma «literària», sinó que sempre s'ha dit molt més això *depèn* que no el bàrbar *dependeix*, en el cat. central i més o menys pertot) *Dependre* 'apendre', V. *pendre* *De-*